

NEWSLETTER PRAWNICZY FUNDACJI INTER VIVOS

nr 1/2023 (styczeń – luty)

O NUMERZE:

W najnowszym numerze Newslettera Prawniczego prezentujemy Państwu, najważniejsze naszym zdaniem, zmiany wprowadzane do porządku prawnego w okresie od stycznia do lutego 2023 r.

O FUNDACJI:

Fundacja Inter Vivos z siedzibą w Warszawie jest organizacją pozarządową ukierunkowaną na udzielanie darmowej pomocy prawnej i prowadzenie nieodpłatnej mediacji. Równocześnie prowadzimy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji działające w oparciu o ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 945). Informacja o lokalizacji prowadzonych przez nas punktów znajduje się pod adresem:

<https://www.fundacjaiv.pl/punkty-nieodplatnej-pomocy-prawnej>

KONTAKT Z NAMI:

Tel. 578-132-349

E-mail: biuro@fundacjaiv.pl

Listowny: ul. Kłobucka 8C/126,
02-699 Warszawa

ZMIANY W PRAWIE KONSUMENCKIM:

Akt prawny: Ustawa z dnia 4 listopada 2022 r. o zmianie ustawy o prawach konsumenta, ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. 2022 poz. 2337).

Wejście w życie: 1 stycznia 2023 r.

Opis zmian: Ustawa nowelizująca wprowadza szereg zmian w zakresie prawa rękojmi (wraz ze zmianami nazywana niezgodnością towaru z umową), gdzie za najważniejsze uznać należy:

- 1. przeniesienie uprawnień dotyczących rękojmi konsumentów do ustawy o prawach konsumenta** – w Kodeksie cywilnym rękojmia dotyczy będzie przedsiębiorców (do umów zobowiązujących do przeniesienia własności towaru na konsumenta, w tym w szczególności umów sprzedaży, umów dostawy oraz umów o dzieło będące towarem, nie stosuje się przepisów księgi trzeciej tytułu XI działu II ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny);
- 2. określenie cech towaru uznanego za zgodny z umową,**
- 3. ustanowienie hierarchii możliwych żądań konsumenta** – w pierwszej kolejności konsument może żądać naprawy lub wymiany towaru, dopiero jeżeli naprawa i wymiana są niemożliwe lub wymagałyby nadmiernych kosztów dla przedsiębiorcy, może on odmówić doprowadzenia towaru do zgodności z umową i wówczas to konsument może złożyć oświadczenie o obniżeniu ceny albo odstąpieniu od umowy (możliwe także w przypadku gdy niezgodność towaru występuje pomimo naprawy lub wada jest istotna, lub z informacji przekazanych przez przedsiębiorca wynika, że nie doprowadzi on towaru do zgodnego z umową w rozsądnym czasie lub bez nadmiernych niedogodności dla konsumenta);
- 4. nowe domniemanie prawne** – domniemywa się, że brak zgodności towaru z umową, który ujawnił się przed upływem dwóch lat od chwili dostarczenia towaru, istniał w chwili jego dostarczenia, o ile nie zostanie udowodnione inaczej lub domniemania tego nie można pogodzić ze specyfiką towaru lub charakterem braku zgodności towaru z umową;
- 5. nowe określenie rozumienia „wady” wskazane w kodeksie cywilnym**, zgodnie z którym rzecz dotknięta jest wadą prawną, jeżeli stanowi własność osoby trzeciej, jest obciążona prawem osoby trzeciej albo ograniczenie w korzystaniu lub rozporządzaniu rzeczą wynika z decyzji lub orzeczenia właściwego organu; w przypadku sprzedaży prawa wada prawna może również polegać na nieistnieniu prawa; pozostałe wady stanowią wady fizyczne, dostosowanie polskich przepisów do unijnych wymagań w zakresie umów zawieranych pomiędzy przedsiębiorcami, a konsumentami, w tym w szczególności o dostarczenie treści lub usług cyfrowych.

ZMIANY W PRAWIE PRACY:

Akt prawny: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego (Dz.U. 2022 poz. 2736)

Wejście w życie: 31 grudnia 2022 r.

Opis zmian: zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2022 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U. poz. 2736) stan zagrożenia epidemicznego COVID-19 został przedłużony do 31 marca 2023 r. Tym samym wydłużona została możliwość korzystania ze szczególnych rozwiązań w zakresie prawa pracy wprowadzonych w związku z pandemią:

1. przedłużenie ważności wszystkich badań profilaktycznych pracownika, które upłynęły po 7 marca 2020 r. na okres do 180 dni od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego;
2. wydłużenie ważności zezwoleń na pracę cudzoziemców, które wygasły w czasie pandemii do 30 dni po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego;
3. przedłużenie legalnego pobytu cudzoziemców przebywających w Polsce, których zezwolenia na pobyt czasowy, wize krajowe czy krótkoterminowe tytuły pobytowe wygasły w trakcie pandemii do 30 dni po odwołaniu stanu zagrożenia epidemicznego;
4. możliwość polecenia pracownikom wykonywania pracy zdalnej w czasie zagrożenia epidemicznego oraz w okresie 3 miesięcy po jego odwołaniu;
5. możliwość udzielenia pracownikowi niewykorzystanego w poprzednich latach urlopu wypoczynkowego w wymiarze 30 dni w terminie przez siebie wskazanym i z pominięciem planu urlopów tylko w czasie stanu zagrożenia epidemicznego.

Akt prawny: Ustawa z dnia 4 października 2018 r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz.U. 2018 poz. 2215)

Wejście w życie: 1 stycznia 2023 r.

Opis zmian: pracodawcy do końca lutego 2023 mają obowiązek poinformować pracowników, którzy zrezygnowali z oszczędzania w PPK, o wznowieniu wpłat o 1 kwietnia 2023 r. Oznacza to, że pracownik, który nie będzie chciał oszczędzać w PPK, będzie zobligowany do ponownego złożenia swojemu pracodawcy pisemnej deklaracji o rezygnacji. Jeśli pracownik nie złoży takiej deklaracji, pracodawca będzie zobowiązany od 1 kwietnia 2023 roku rozpocząć dokonywanie wpłat również za tego pracownika.

Akt prawny: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2022 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 r. (Dz.U. 2022 poz. 1952)

Wejście w życie: 1 stycznia 2023 r.

Opis zmian: w 2023 r. minimalne wynagrodzenie za pracę wzrośnie w dwóch etapach. Od 1 stycznia najniższa pensja będzie wynosiła 3490 zł, a od 1 lipca – 3600 zł. Rozporządzenie zmieniło również wysokość minimalnej stawki godzinowej, która od 1 stycznia wynosi 22,80 zł, zaś od 1 lipca będzie wynosić 23,50 zł.

Akt prawny: Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2140 z późn. zm.).

Wejście w życie: 1 lutego 2023 r.

Opis zmian: Ustawa nowelizuje dotychczasowe regulacje Kodeksu pracy w zakresie urlopów związanych z przysposobieniem, m. in. prawa do urlopu ojcowskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu

rodzicielskiego. Co do zasady pracownik będzie mógł skorzystać ze swoich uprawnień w tym zakresie do ukończenia przez dziecko 14 lat.

ZMIANY W PRAWIE KARNYM:

Akt prawny: Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022 poz. 1855)

Wejście w życie: 1 stycznia 2023 r.

Opis zmian:

1. **Stwierdzenie bezprawnego utrudniania wykonania kary pozbawienia wolności** - ustawodawca wprowadził do systemu prawa karnego nową instytucję polegającą na stwierdzeniu bezprawnego utrudnienia wykonania kary pozbawienia wolności przez skazanego. Zgodnie z nowo dodanym art. 14b §1 k.k.w. Po otrzymaniu zawiadomienia o przystąpieniu do wykonania orzeczenia o karze pozbawieniu wolności sąd niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, może wydać postanowienie stwierdzające, że skazany bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności, jeżeli w zamiarze utrudniania wykonania kary pozbawienia wolności uciekł lub ukrywał się lub podjął działania w celu ucieczki lub ukrycia się. Na postanowienie to przysługuje zażalenie zgodnie z §2 tego przepisu.
2. **Zmiany odbywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego** - ustawodawca wprowadził istotną zmianę dotyczącą możliwości odbycia kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego poprzez umożliwienie jej wykonania osobom już odbywającym karę pozbawienia wolności, co w poprzednim stanie prawnym było niemożliwe. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 43la k.k.w. Sąd penitencjarny może udzielić skazanemu zezwolenia na odbycie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jeżeli zostały spełnione łącznie następujące warunki:
 - wobec skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności nieprzekraczającą jednego roku i 6 miesięcy albo wobec skazanego orzeczono karę pozbawienia wolności w wymiarze niższym niż 3 lata i któremu do odbycia w zakładzie karnym pozostała część tej kary w wymiarze nie większym niż 6 miesięcy, a nie zachodzą warunki przewidziane w art. 64 § 2 Kodeksu karnego;
 - jest to wystarczające do osiągnięcia celów kary;
 - odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie szczególne względy wskazujące, że w razie odbycia kary w tym systemie nie zostaną osiągnięte cele kary;
 - skazany posiada określone miejsce stałego pobytu;
 - osoby pełnoletnie zamieszkujące wspólnie ze skazanym wyraziły zgodę, o której mowa w art. 43h §3 k.k.w.;
 - odbywaniu kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego nie stoją na przeszkodzie warunki techniczne, o których mowa w art. 43h § 1 k.k.w.

Co istotne o możliwości dokończenia wykonywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego osobom odbywającym już karę decydować będzie mogła także komisja penitencjarna, choć w ograniczonym zakresie. Decyzja komisji penitencjarnej podlegać będzie jednak kontroli sądu penitencjarnego w trybie skargi zgodnie z art. 7 k.k.w. Na postanowienie sądu penitencjarnego zażalenie nie przysługuje.

ZMIANY W PRAWIE UBEZPIECZEŃ OBOWIĄZKOWYCH OC

Akt prawny: Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2022 poz. 2277)

Wejście w życie: 1 stycznia 2023 r.

Opis zmian: kara za brak obowiązkowego ubezpieczenia komunikacyjnego zależy m.in. od poziomu płacy minimalnej. Już od stycznia 2023 r. posiadacze aut osobowych mogą zapłacić nawet 6 tys. 980 zł za brak polisy. Od lipca już 7 tys. 200 zł. Ostateczna wysokość kary jest uzależniona od rodzaju pojazdu mechanicznego odraz od ilości dni, przez które dany pojazd nie pozostawał objęty ochroną wynikającą z polisy OC.

ZMIANY W PRAWIE RODZINNYM:

Akt prawny: Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2140)

Wejście w życie: 1 lutego 2023 r.

Opis zmian: ustawa nowelizująca wprowadza istotne rozwiązania dotyczące opieki nad dziećmi w systemie pieczy zastępczej, które mają na celu dobro dzieci, mają usprawnić instytucjonalny system koordynacji i wspierania rodzin będących rodzinami zastępczymi. Za kluczowe zmiany i wprowadzone rozwiązania uznać można:

1. zmianę wynagrodzenia dla rodzin zastępczych – rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje miesięczne wynagrodzenie nie niższe niż kwota 4100,00 zł;
2. nowe domy dziecka tworzone będą wyłącznie w uzasadnionych przypadkach za zgodą wojewody;
3. wprowadzenie rejestru pieczy zastępczej – zebrane zostaną dane dotyczące zarówno dzieci, jak i istniejących już rodzin zastępczych m. in. w zakresie ich danych oraz wolnych miejsc, do których przydzieleni mogą zostać nieletni;
4. regułą będzie umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej na terenie powiatu jego miejsca zamieszkania, a w przypadku braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu miejsca zamieszkania dziecka lub, gdyby takie umieszczenie było sprzeczne z dobrem dziecka, sąd umieszcza dziecko w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innego powiatu;
5. brak kryterium dochodowego w wysokości 1200,00 zł obowiązującego przy przyznawaniu pomocy na usamodzielnienie oraz pomocy na zagospodarowanie osobom usamodzielnianym.